

“Ανοικτή, δίκαιη και τοπική η νέα ανάπτυξη”

Ομιλία του Παναγιώτη Βλάχου (μέλος Πολιτικού Συμβουλίου στο ‘ΠΟΤΑΜΙ’ και επικεφαλής της πολιτικής κίνησης ‘ΜΠΡΟΣΤΑ’ στην 3η Συνδιάσκεψη των PES Activists στο πάνελ “Re.Greece Project - Reforms for Greek society and economy”

Η ανάπτυξη σήμερα σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, έχει εχθρούς:

- τη δημογραφική παρακμή, που φουσκώνει το λογαριασμό για την επόμενη γενιά, οδηγεί σε οριακές λύσεις στο ασφαλιστικό, σε αδικίες, λιγότερες ευκαιρίες. Ποιά κοινωνία άραγε θα καινοτομεί, θα μεταρρυθμίζεται, θα ψηφίζει προοδευτικά, όταν τα μέλη της είναι μεσήλικες και υπερήλικες;
- την υπερχρέωση του κράτους, των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων. Δυστυχώς ο προοδευτικός χώρος επιμένει να κυνηγά χίμαιρες στο δημόσιο χρέος, όταν ο πρώτος δανειστής της χώρας, το ΔΝΤ, σκέφτεται ακόμη και να αποχωρήσει από το πρόγραμμα στήριξης, ένα ανεφάρμοστο excel που ξεπερνά την οικονομική και κοινωνική λογική.
- την αποεπένδυση που ξεκίνησε πριν από την κρίση και εντείνεται μέσα στην ύφεση, πλήττοντας μεγάλες και μεσαίες επιχειρήσεις, οδηγώντας σε δραστηριότητες και επαγγέλματα χαμηλής εξειδίκευσης, λιγότερα έσοδα για το κράτος και τα ταμεία, έλλειμμα ευκαιριών για τη μορφωμένη νέα γενιά
- μετανάστευση προσώπων και κεφαλαίων, φυγή δηλαδή δυναμικών τμημάτων του πληθυσμού και μεταφορά φορολογικής έδρας χιλιάδων επιχειρήσεων.
- υψηλή, μακρόχρονη και διαρθρωτική ανεργία, σε συνδυασμό με μια επισφαλή αγορά εργασίας και παρατεταμένη ύφεση,
- αυξανόμενη φτώχεια έξω και μέσα από την εργασία, ιδιαίτερα με την αύξηση των ευέλικτων, επισφαλών, ανασφάλιστων κλπ μορφών απασχόλησης
- χρηματοπιστωτική ασφυξία σε συνδυασμό με τα capital controls, το ακριβό ευρώ που πληρώνει η Ελλάδα και οι εξαγωγικές της επιχειρήσεις, την απουσία της Ελλάδας από το πρόγραμμα ποσοτικής χαλάρωσης
- αδύναμο κράτος δικαίου, κυρίως σε ο,τι αφορά στην απονομη δικαιοσύνης και τη γενικευμένη παραίτηση του κράτους και των λειτουργών του στο δημόσιο χώρο
- και τέλος, την επαναφορά ενός συγκεντρωτισμού στην άσκηση εξουσίας, κλειστά συστήματα που ευνοούν λίγους, ξηλώνουν την αποκέντρωση, φορτώνουν το κράτος με κομματικά παιδιά, αδιαφάνεια, διαπλοκή και γεροντοκρατία.

Πριν από λίγες ημέρες, καταγράφηκε μια κοσμοϊστορική στροφή στην ελληνική κοινωνία: οι εργαζόμενοι μερικής απασχόλησης ξεπέρασαν τους εργαζόμενους πλήρους απασχόλησης.

Αυτό σημαίνει ότι η κοινωνία μας αλλάζει δραματικά και τα κόμματα δε μπορούν να σφυρίζουν αδιάφορα. Τα υπουργεία δε μπορούν να σχεδιάζουν πολιτικές του 20ου αιώνα, για μια κοινωνία όπου η εξέλιξη ήταν γραμμική ή επιδοματικές πολιτικές που δεν συνοδεύονται από ευκαιρίες, κατάρτιση, δεξιότητες.

Η ίδια τάση αναμένεται και σε άλλες χώρες. Αλλάζει η εργασία, η κοινωνική ασφάλιση, η κοινωνική και πολιτική συμπεριφορά, ο προγραμματισμός ζωής, οι τάσεις συμβίωσης, η κοινωνική κινητικότητα, η εκπαίδευση, η δομή της οικογένειας.

Μιλάμε πλέον για μια άλλη κοινωνία, με νέες ταυτότητες, ανάγκες και προσδοκίες, όπου τα κόμματα των ολιστικών προσεγγίσεων, τα συνδικάτα των άγνωστων μελών και οι επιχειρήσεις της χαμηλής εξειδίκευσης και οι ηγεσίες τους θα μείνουν με το κλειδί στο χέρι.

Και δυστυχώς, η λύση σε όλα αυτά δεν είναι το Μνημόνιο, πολύ δε περισσότερο το 'αριστερό' Μνημόνιο, το excel που υπέγραψε ο Αλέξης Τσίπρας με τους Θεσμούς και είναι ενάντια σε κάθε οικονομική και κοινωνική λογική. Προφανώς δεν είναι αναπτυξιακό εργαλείο με ένα τέτοιο ασφαλιστικό και μια τέτοια φοροεπιδρομή στη μεσαία τάξη.

Ας είμαστε ξεκάθαροι. Δεν υπάρχει προηγούμενο μιας χώρας σε βαθιά ύφεση να βγει από αυτήν μόνο με ιδιωτικές επενδύσεις. Είναι ψευδαίσθηση αν νομίζουμε ότι σε ένα τέτοιο τραπεζικό και θεσμικό περιβάλλον θα επενδυθούν κεφάλαια από το εξωτερικό ή από τις δικές μας επιχειρήσεις. Άρα είναι ανάγκη να είμαστε παρόντες στο πακέτο Γιουνγκέρ, να εντείνουμε τις ΣΔΙΤ που επιστρέφουν δημόσιο όφελος και να δώσουμε έμφαση σε περιφερειακά και τοπικά προγράμματα ανάπτυξης.

Χωρίς να εξηγούμε πως θα ωφεληθούν, ποιοι και πότε θα κερδίσουν, χωρίς να συζητάμε, χωρίς να νομοθετούμε στο φως και κυρίως, χωρίς δομές και ανθρώπους μετά να τις υλοποιήσουν, οι μεταρρυθμίσεις θα είναι μια χαμένη υπόθεση για την πλειοψηφία.

Ερχόμαστε μπροστά λοιπόν σε τρεις μεγάλες ευκαιρίες, εξελίξεις που θα ασκήσουν πίεση στο κράτος, στους δήμους, στις περιφέρειες και στα κόμματα να τοποθετηθούν διαφορετικά στην πραγματικότητα:

Η πρώτη είναι η σχέση των θεσμών με την 4η βιομηχανική επανάσταση, την **αυτοματοποίηση** και την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών: από το ασφαλιστικό, μέχρι την υγειονομική περίθαλψη, την εκπαίδευση, την περίθαλψη, τις ηλεκτρονικές συναλλαγές, τη συντήρηση υποδομών, την αγροτική παραγωγή, η εξέλιξη θα πιέσει το κράτος και τα κόμματα να σχεδιάσουν ξανά τις πολιτικές και τα εργαλεία τους. Θα χαθούν δουλειές, θα δημιουργηθούν νέες, αλλά είναι κρίσιμο οι προοδευτικοί να σχεδιάσουμε την εκπαίδευση, την κοινωνική ασφάλιση, την οικονομία, τις κοινωνικές υπηρεσίες, ώστε να έχουμε ωφελημένους, αντί για αποκλεισμένους.

Αυτή η πρόκληση μας οδηγεί στη δεύτερη, στην **ανοικτότητα**. Για μια πολιτική και οικονομική διακυβέρνηση με όρους διαφάνειας και ανταγωνισμού, που θα περιορίσει τη διαφθορά και την κακοδιοίκηση και θα αποκεντρώσει πόρους, ανθρώπους και δυνατότητες, θα δώσει ώθηση στα συνεργατικά δίκτυα μεταξύ κράτους, επιχειρήσεων και κοινωνίας, την διάχυση της γνώσης και της ανοιχτής καινοτομίας για κοινωνική χρήση.

Για να έχει η ανοικτότητα και η αυτοματοποίηση κοινωνικό όφελος, χρειάζεται η δικλείδα της δικαιοσύνης και της **αλληλεγγύης ανάμεσα στις γενιές**. Διαγενεακή δικαιοσύνη σημαίνει ότι οι νέοι του σήμερα έχουν τουλάχιστον τις ίδιες ευκαιρίες και πόρους να ευημερήσουν και να ζήσουν καλύτερα. Αυτό σημαίνει προοδευτισμός, αυτό σημαίνει

κοινωνική κινητικότητα. Να μπορείς να ανέβεις ένα σκαλί ψηλότερα από τους γονείς και τους παππούδες σου. Είναι θετικό ότι τα κόμματά μας αναφέρονται σε αυτήν, αλλά ήρθε η ώρα να την εξειδικεύσουμε. Το “Μπροστά” πιστεύει ότι χρειάζεται νομοθετική κατοχύρωση της διαγενεακής ισότητας, θετικές διακρίσεις υπέρ των νέων και παρεμβάσεις του νομοθέτη κάθε φορά που η κυρίαρχη γενιά, όπως γίνεται για παράδειγμα με το ασφαλιστικό, επιβάλλει στη νεότερη χειρότερους όρους εργασίας, διαβίωσης, ασφάλισης κλπ.

Τα περισσότερα από αυτά που περιγράφουμε, δεν θα τα δείτε μάλλον να συμβαίνουν στο κεντρικό κράτος. Η θεσμική ασυνέχεια και οι όροι του πολιτικού ανταγωνισμού, οι εκλογές κάθε δύο χρόνια, η μαυρόασπρη αντιπαράθεση δημιουργούν ένα εχθρικό θεσμικό περιβάλλον για τις αυτές τις μεταρρυθμίσεις που σας αναφέρω, τις οποίες τελικά βλέπουν με σκεπτικισμό οι κοινωνικές ομάδες είτε γιατί δεν τις καταλαβαίνουν είτε γιατί ξέρουν ότι σύντομα θα έλθει κάποιος άλλος να τις ξηλώσει.

Θα τις δείτε όμως στις πόλεις και στις περιφέρειες. Το ΑΕΠ της Νέας Υόρκης είναι μεγαλύτερο από της Ισπανίας, το Σάο Πάολο είναι πλουσιότερο από ολόκληρη την Αργεντινή, την Ουρουγουάη, Παραγουάη και Βολιβία μαζί. Πόλεις και επαρχίες σήμερα ασκούν διπλωματία, ανοίγουν γραφεία στις Βρυξέλλες, χτίζουν δίκτυα, ανταλλάσσουν πρακτικές, συνεργάζονται απευθείας με διεθνείς οργανισμούς και πανεπιστήμια, παρακαμπτούν το κράτος. Θα δείτε ότι και στην Ελλάδα σε μερικούς δήμους και περιφέρειες συμβαίνουν πράγματα που δεν τολμά και δεν διανοείται το κεντρικό κράτος, από πλατφόρμες καταγγελιών προβλημάτων μέχρι online συμβουλές καριέρας σε μαθητές.

Αν λοιπόν καταφέρουμε να συνδυάσουμε την αυτοματοποίηση με την ανοικτότητα με την τοπική διάσταση και τη δικαιοσύνη, να δώσουμε δηλαδή στα πολιτικά μας υποκείμενα, τα κόμματα τους ανθρώπους, τα δίκτυα, την τεχνογνωσία και την τεχνολογία να εισπράξουν τις ιδέες και τις τάσεις στην ελληνική κοινωνία, θα κάνουμε πιο εύκολη τη διαδρομή μας από τη σημερινή στασιμότητα στην κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη.

Ζούμε σε πόλεις κλειστές στο δημόσιο χώρο, στο φυσικό περιβάλλον, στην καινοτομία, στις ιδέες, πόλεις του 20ου αιώνα που έχουν όμως τεράστιες δυνατότητες να αξιοποιήσουν τους ανθρώπους, τα πανεπιστήμιά τους, το φυσικό και πολιτιστικό τους πλούτο. Έχουμε τις βάσεις, θέλουμε όμως τα εργαλεία και την πολιτική βούληση να τα πετύχουμε. Να ένα στοίχημα για τον προοδευτικό χώρο, να διαβάσει τις νέες εξελίξεις και να συνεργαστεί στη βάση της ελληνικής κοινωνίας, ξαναχτίζοντας την ταυτότητά του και επιστρέφοντας στη μεσαία τάξη που τόσο τον έχει ανάγκη.